

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/79/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1520205295
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1520205295.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. X.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov, matky C. D. E., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom F. G. XXXXX/XX, XXX XX H. – B. H., toho času bytom C. XX/XX, D., zastúpenej advokátkou JUDr. Renátou Burgerovou, so sídlom Páričkova 5, Bratislava a otca I. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom H. XX, H., zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Hrinkovou, so sídlom Hečkova 18, Bratislava, za účasti Okresnej prokuratúry V, so sídlom Prokofievova 4, Bratislava, v konaní o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaniach matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č.k. 20P/220/2020-383 zo dňa 3.5.2022 a dopĺňaciemu rozsudku toho istého súdu č.k. 20P/220/2020-441 zo dňa 21.6.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1.

Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloletého A. v období od 18.9.2020 do 3.5.2022 do osobnej starostlivosti matky s tým, že otcovi neuložil žiadnu povinnosť platiť výživné na maloletého za toto obdobie (výrok II.). Výrokom III. maloletého zveril s účinnosťou od 4.5.2022 do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Výrokom IV. uložil matke povinnosť platiť výživné na maloletého s účinnosťou od 4.5.2022 vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, neploleté dieťa podľa zák. č. 601/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov mesačne, ktoré je matka povinná platiť vždy do 20-teho dňa toho ktorého mesiace vopred k rukám otca. Výrokom V. rozhodol o úprave styku tak, že matka je oprávnená sa s maloletým stýkať každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci od stredy od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov v párnom kalendárnom roku od 24.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 16.00 hod. s tým, že otec je povinný dieťa na styk s matkou pripraviť a v určený čas ho odovzdať matke v mieste jej bydliska a matka je povinná v mieste svojho bydliska dieťa otcovi riadne a včas vrátiť. Výrokom VI. súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť prispievať výživným na maloletého sumou 100 eur mesačne za čas strávený u matky počas upraveného styku, pričom túto povinnosť uložil otcovi s účinnosťou od 4.5.2022 s tým, aby výživné platil k rukám matky vždy do 15-teho toho ktorého mesiaca vopred. Výrokom VII. súd určil, že rozsudok je vykonateľný doručením a výrokom VIII. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2.

Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovenia § 24 ods. 4, 5, § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1,2,4,5, § 65 ods. 1 a 2 a § 75 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len zákon o rodine) ako aj čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a § 32 ods. 1, 4 listiny základných práv a slobôd.

3.

Po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh otca je dôvodný. V rozhodnutí bolo konštatované, že bolo prihladané najmä na najlepší záujem dieťaťa, keď v čase rozhodovania boli splnené podmienky na to, aby maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti otca. Mal za to, že aktuálne je pre maloletého stabilnejšie výchovné prostredie u otca. V tejto súvislosti bolo ďalej uvedené, že v prospech otca svedčilo to, že aj napriek finančnému zázemiu si postavil dom, má ustálené bytové podmienky pre maloletého, vie hospodáriť s peniazmi a je ochotný za matkou dochádzať do jej bydliska, aby mohol s maloletým tráviť každý druhý víkend. Pokiaľ ide o zverenie maloletého do starostlivosti jedného z rodičov, bolo prihladané na správanie sa matky (nezodpovedne sa nasťahovala do podnájmu v D., potom k rodičom do D., vzdala sa práce a pravidelného príjmu, v roku 2020 jazdila pod vplyvom drog) a kým si v tomto smere neupraví pomery, je v najlepšom záujme maloletého, aby bol zverený otcovi. Na druhej strane prvoinštančný súd konštatoval, že v priebehu dvojročného konania došlo v posune u matky v jej zmýšľaní, ktorá sa o maloletého riadne starala, čo vyplýva aj zo správ zo škôlky. Bolo zistené, že maloletý sa v jej faktickej starostlivosti nachádzal v čase od 18.9.2020, t.j. od doby odkedy rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti až do 3.5.2022. S účinnosťou od 4.5.2022 prvoinštančný súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

4.

Súd pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti zohľadnil odôvodnené potreby maloletého, ako aj schopnosti a možnosti jeho rodičov. Prihliadal na to, že v čase keď maloletý bol v starostlivosti matky (18.9.2020 do 3.5.2022) otec platil matke na maloletého výživné vo výške 100 eur od septembra 2020, ďalej od marca 2021 po 200 eur mesačne. Okrem toho platil v tomto období aj náklady na škôlku, keď v čase od januára 2021 do júna 2021 zaplatil za návštevu súkromnej školy v D. 3 x po 280 eur, za návštevu štátnej škôlky v septembri 2021 80 eur, ďalej v mesiacoch október až december 2021 po 60 eur a za január 2022 50 eur. Na základe konštatovania prvoinštančného súdu otec za celé obdobie od 18.9.2020 do 3.5.2022 prispel na výživu, sporenie maloletého ako aj náklady na škôlku sumou v celkovej výške 6.550 eur. Na základe týchto zistení prvoinštančný súd deklaratórne rozhodol o výživnom na maloletého za obdobie od 18.9.2020 do 3.5.2022 tak, že za toto obdobie, keď matka mala maloletého vo svojej starostlivosti, nie je otec povinný platiť výživné na dieťa.

5.

Vzhľadom k tomu, že maloletý bol od 4.5.2022 zverený do osobnej starostlivosti otca, tak matke súd prvej inštancie od tejto doby určil platiť výživné (bez ohľadu na vykonané dokazovanie) len v minimálnej výške v sume 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa, ktorého výška sa každoročne k 1.7. mení. Výrokom VI. bolo otcovi maloletého uložená povinnosť platiť výživné na maloletého 100 eur mesačne za čas strávený u matky počas styku maloletého s ňou s tým, že táto povinnosť mu bola uložená vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky s účinnosťou od 4.5.2022. Platenie výživného matke požadoval otec v záujme zabezpečenia životnej úrovne v čase, keď maloletého bude mať vo svojej starostlivosti matka.

6.

Pokiaľ ide o úpravu styku matky s maloletým, tak prvoinštančný súd rozhodol tak, že matka je oprávnená sa stretávať s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci od stredy od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov v párnom kalendárnom roku od 24.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 16.00 hod. s tým, že otec je povinný dieťa na styk s matkou pripraviť a v určenom čase ho odovzdať matke v mieste jej bydliska a matka je povinná v mieste svojho bydliska dieťa otcovi riadne a včas vrátiť. Mal za to, že takýto rozsah úpravy styku by mal v budúcnosti viesť k tomu, aby sa dalo uvažovať aj o prípadnej striedavej osobnej starostlivosti. Takéto vymedzenie rozsahu úpravy styku matky s maloletým považoval súd prvej inštancie v súčasnej dobe za primerané a ktoré je v najlepšom záujme maloletého. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo ďalej konštatované, že došlo k zamietnutiu návrhu matky pokiaľ ide o úpravu styku s maloletým počas vianočných sviatkov s odôvodnením, že z konania vyplynulo, že rodičia sa vedia dohodnúť o úprave styku počas Vianoc. Toto súd prvej inštancie konštatoval, napriek tomu, že počas vianočných sviatkov bol styk matky s maloletým čiastočne upravený.

7.

Výrokom VII. súd prvej inštancie určil, že tento rozsudok je vykonateľný doručením, a to s poukazom na ustanovenie § 233 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) s odôvodnením, že ide o jediný spôsob ako si otec maloletého môže reálne začať plniť rodičovské povinnosti voči nemu, splniť záujem matky, dať dieťa v Rakúsku do materskej škôlky a v konečnom dôsledku si rodičia maloletého môžu vyskúšať súdom nastavený režim, pokiaľ ide o úpravu styku, a to ešte v čase pokiaľ nie je dieťa školopovinné.

8.

V závere svojho rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že nepripustil vykonanie dôkazu navrhnutého otcom, a to vypracovanie znaleckého posudku o spôsobilosti rodičov vychovávať dieťa, vrátane určenia najvhodnejšieho spôsobu výchovy, pričom takýto návrh vyhodnotil za nedôvodný a nadbytočný. Prvoinštančný súd tiež ďalej uviedol, že matka poukazovala na výtky zo strany otca detí, o čom vedeli aj jej rodičia, avšak nepredložila žiaden dôkaz v podobe, či už matka napríklad podala trestné oznámenie na otca dieťaťa alebo predložila iné podklady, z ktorých by vyplývalo, že ju otec fyzicky týral. Na základe vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd za to, že ako rodičia sú obaja spôsobilí maloletého vychovávať, ale nateraz má lepšie podmienky pre syna otec, bez toho, aby tento svoj názor náležitým spôsobom odôvodnil. Zo strany súdu bolo taktiež nepripustené vykonanie dôkazu, a to výsluchu matkou navrhutej svedkyne – jej matky na preukázanie ako sa o maloletého stará, čo súd odôvodnil tým, že v konaní túto starostlivosť o maloletého nikto nespochybňoval.

9.

Dopĺňacím rozsudkom č.k. 20P/220/2020-441 zo dňa 21.6.2022 bol doplnený rozsudok prvoinštančného súdu č.k. 20P/220/2020-383 zo dňa 3.5.2022 výrokmi č. IX. , keď vo zvyšku bol návrh otca zamietnutý a výrokom X. bol zamietnutý návrh matky. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie nerozhodol o celom predmete konania, bolo potrebné rozhodnúť vo veci týmto dopĺňacím rozsudkom. Otec maloletého žiadal, aby bol tento zverený do jeho osobnej starostlivosti s tým, aby bol iba on oprávnený dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok a matke žiadal určiť výživné vo výške 30 eur mesačne. Na druhej strane matka najskôr žiadala, aby maloletý bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti, neskôr do jej osobnej starostlivosti s tým, aby otcovi bolo určené výživné vo výške 500 eur mesačne, aby bol otec zaviazaný jej doplatiť nedoplatok na výživnom a aby bol otcovi určený styk s maloletým na každý párný víkend od piatku od 16.00 hod. do 18.00 hod. do nedele. Nesúhlasila s tým, aby maloletý mal obvyklý pobyt v E. v dome otca v Rakúsku.

10.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka z dôvodov podľa ustanovenia § 355 ods. 2 a § 362 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), pričom žiadala prvoinštančný rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukázala na odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP. V prvom rade dala po pozornosti odvolacieho súdu uznesenie Okresného súdu Bratislava V č.k. 20P/220/2020-18 zo dňa 25.9.2020, ktorým súd neodkladným opatrením zveril maloletého otcovi a matke určil vyživovaciu povinnosť 30 eur mesačne a vo zvyšku návrh otca zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie, pričom uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 20Co/187/2020-70 zo dňa 2.11.2020 odvolací súd predmetné uznesenie zmenil tak, že návrh otca zamietol. V tomto uznesení odvolacieho súdu bolo konštatované, že tvrdenia otca v zmysle podaného návrhu matka vyvrátila a svoje tvrdenia podložila aj písomnými dôkazmi. Vo vzťahu k týraníu matky zo strany otca odvolací súd uviedol, že tvrdenia matky sú tak závažné, že musia byť preskúmané prvostupňovým súdom. Tiež bolo v rozhodnutí odvolacieho súdu ďalej uvedené, že matka vyvrátila dôkazmi aj tvrdenia otca, že matka trpí psychotickou poruchou a užíva omamné a psychotropné látky. Odvolací súd uviedol, že uvedené skutočnosti bude potrebné preveriť v rámci dokazovania vo veci samej a objektívne ustáliť, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady vo vzťahu k starostlivosti o dieťa. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré napadla odvolaním v konaní vo veci samej, tak namietala, že prvostupňový súd sa nezaoberal možnosťou striedavej osobnej starostlivosti, s ktorou otec nesúhlasil, hoci tento návrh predložil matke v júni 2021. Za tohto stavu mala za to, že súd prvej inštancie nevykonal všetky opatrenia smerujúce k striedavej osobnej starostlivosti, keďže z konania bolo zrejmé, že so striedavou osobnou starostlivosťou nemali rodičia v zásade problém (aj keď nie v rovnakom čase) a intervenciou súdu bolo možné k striedavej osobnej starostlivosti dospieť. V striedavej osobnej starostlivosti matka videla najlepší záujem dieťaťa, ktoré má t.č. svoje stabilné prostredie vytvorené matkou, na ktorú je ako štvorročné dieťa (v čase písania odvolania) prirodzene silne citovo naviazané. Požadovala, že je potrebné SOS správne nastaviť, aby maloletý sa na radikálnu zmenu mohol postupne emočne a psychicky pripraviť a ju aj prijať. V tejto súvislosti poukázala na

to, že v čase prebiehajúceho konania maloletý trávil s matkou celkovo viac ako 3 týždne zo štyroch (83,2%) a otec takmer 5 dní z tohto obdobia štyroch týždňov (6,8%). Za tohto stavu preto považovala takéto radikálne rozhodnutie prvoinštančného súdu, že zasiahne štvorročné dieťa emotívne, nakoľko je takýmto rozhodnutím „vytrhnuté“ z jeho prostredia kde žije, z opatery matky a detského kolektívu zo škôlky. Rozhodnutím súdu prvej inštancie s okamžitou vykonateľnosťou viazanou na deň jeho doručenia sa režim radikálne zmení tak, že dieťa má s otcom tráviť za obdobie štyroch týždňov čas 20 dní (70,8%) a matka len 8 dní (29,2%). Ide o tak hrubý, necitlivý a rýchly zásah do života maloletého, na ktoré dieťa nie je ani zrelé a ani pripravené. Taktiež poukázala na to, že zo spoločnej domácnosti neodišla dobrovoľne, pretože otec jej zobral kľúče a ju vyhodil na ulicu a dal jej dieťa. Poukázala na to, že už v rámci odvolacieho konania voči vydanému neodkladnému opatreniu dal odvolací súd súdu prvej inštancie pokyn uvedené násilie v rodine preskúmať, čo súd prvej inštancie neurobil. Práve naopak, tvrdenia matky, ktoré nielen písomne aj predloženými dôkazmi predložila (lekárske správy, fotografie, čestné vyhlásenie rodičov matky) súd bagatelizoval, a na matku vrhol po celé konanie tiež nezodpovednej osoby, ktorá rozvrat zapríčinila a agresiu otca nepreukázala. Odchod matky s dieťaťom bol len dôsledkom neustálych hádok, bitiek, ponižovania matky a agresie zo strany otca a k tomu pridruženému zhoršeniu zdravotného stavu matky. Uviedla, že v tomto smere nebolo zo strany súdu prvej inštancie vykonané riadne dokazovanie, pričom požiadala, aby v konaní bola v konaní vypočutá ako svedkyňa jej matka, ktorá by vedela potvrdiť agresívne správanie zo strany otca. Ďalej uviedla, že ani prítomný prokurátor, ktorý do konania vstúpil v septembri 2021 nenavrhol vykonať dôkazy, ktoré by ozrejmili a preverili tvrdenia matky. Rozhodnutie súdu prvej inštancie sa u matky javí ako satisfakcia pre otca, že s dieťaťom počas súdneho konania trávil menej času ako matka, a preto by to malo byť rozhodnutím súdu v jeho prospech zmenené aspoň do času ... než si (matka) upraví svoje pomery, ktoré nemá nateraz natoľko ustálené, aby sa plnohodnotne venovala výchove dieťaťa (bod 60 rozsudku), pričom tento záver súdu prvej inštancie nie je ničím odôvodnený. V tejto súvislosti ďalej uviedla, že o maloletého sa riadne stará, napriek tomu, že opustila s dieťaťom spoločnú domácnosť, ktorú užívala s otcom, s pomocou rodičov zabezpečila bývanie, dieťaťu zabezpečila škôlku v blízkosti bydliska, pričom jej nie je zrejmé, na základe čoho súd prvej inštancie si osvojil záver, že matka nie je schopná sa postarať o dieťa, keď z vyjadrenia kolízneho opatrovníka, správy zo škôlky nevyplýva, že matka si svoju rodičovskú úlohu neplní. Za dôležité tiež považovala uviesť, že návrh otca na SOS zo dňa 30.6.2021 odmietla potom, že sa dieťa od otca vrátilo v nepohode s modrinami, hoci matka okamžite volala otcovi a informovala sa čo sa stalo, pričom k takejto situácii došlo viackrát, čo aj preukázala listinnými dôkazmi. Ďalej uviedla, že aj po osvedčení, že dieťa si zvyklo na daný režim stretávania sa s otcom, matka žiadala sa vrátiť k striedavej osobnej starostlivosti ako ju navrhol otec v júni 2021 s tým, že by sa niektoré body vyprecizovali a doplnili podľa dohody rodičov. V tejto súvislosti poukázala na niektoré rozhodnutia odvolacích súdov, a to Krajského súdu v Bratislave z 1. marca 2016 č.k. 11CoP/393/2015, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2016 č.k. 25CoP/6/2016. Uviedla, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy všetky podmienky uvedené v týchto rozhodnutiach, nevyhodnotil správne najlepší záujem dieťaťa. Zdôraznila, že o maloletého sa väčšinou stará ona, pri nej sa dieťa cíti šťastné, žije s ňou v spoločnej domácnosti rodičov matky, pričom ona spoločne so starými rodičmi maloletého vytvárajú pre dieťa láskyplné prostredie, oslavujú sviatky, vedú dieťa k viere, navštevujú prababku, matka učí dieťa základné anglické slovíčka, trávia čas doma aj v prírode. O tom, že dieťa je šťastné a matka sa o neho riadne stará, svedčia aj správy kolíznej opatrovníčky z ÚPSVaR Bratislava zo dňa 11.3.2021, ako aj učiteľky zo škôlky v D. z júna 2021, ktoré sú súčasťou súdneho spisu. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplynulo, že dieťa je na matku citovo naviazané, matka sa mu vo voľnom čase venuje, počas hry dieťa vyhľadávalo prítomnosť matky a z pohľadu prítomnej sociálnej pracovníčky bol vzťah vyhodnotený ako láskyplný a zdravý vzťah matky a dieťaťa. Záverom kolízny opatrovník vyhodnotil, že na strane matky sú vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletého a jeho rovnomerného všestranného psychického, fyzického a sociálneho vývinu. Namietala, že tieto závery z nezávislého šetrenia ÚPSVaR neboli v rozsudku súdu prvej inštancie uvedené, neboli vzaté do úvahy pri rozhodovaní o úprave rodičovských práv, ktoré napriek nespochybniteľnej starostlivosti matky uprel arbitrárnym, už vykonateľným rozhodnutím, pričom jej zúžil styk s dieťaťom z 23 dní na 8 dní za obdobie štyroch týždňov. Tvrdenia otca o tom, že sa o dieťa nestarala a domov chodila v noci, považovala za nepravdivé, čo aj preukázala v rámci odvolacieho konania voči nariadenému neodkladnému opatreniu. Jej prvoradým záujmom je zdravý vývoj dieťaťa po všetkých stránkach, keď otec maloletého nemá pracovné návyky, pričom pre matku je prioritným, aby dieťa počas starostlivosti u otca navštevovalo škôlku tak, ako to dieťa má u matky. Ďalej matka namietala, že súd prvej inštancie nezohľadnil to, že obdobie leta 2020 bolo pre ňu vysoko náročné obdobie po psychickej stránke a tiež po stránke zdravotnej. Uviedla, že otec sa ju v konaní snažil vykresliť ako psychicky narušenú osobu, ktorá vidí parazity, keď do konania predložil

správu z preventívnej prehliadky matky, teda nezákonné získaný dôkaz z lekárskeho záznamu matky. Uviedla, že preukázala, že netrpela žiadnym bludom, v auguste 2020 jej bola diagnostikovaná porucha zažívania a dňa 28.8.2020 jej bola diagnostikovaná aj parazitová bližšie neurčená choroba, pričom na parazity boli preliečení aj otec aj dieťa. Priznala, že dňa 18.8.2020 jej bol odobratý vodičský preukaz, avšak za okolností, ktoré sa matke javia ako zvláštne, avšak v danom momente je to bezvýznamné, nakoľko uplynutím času sa možnosť matky v danej veci účinne brániť už pominula. Bol jej uložený ročný trest zákazu činnosti viesť osobné motorové vozidlo, od ktorého bolo po siedmych mesiacoch upustené. Preukázala, že drogy neužíva a nie je závislá, počas konania sa pravidelne podrobovala vyšetreniam, ktoré všetky vylúčili prítomnosť psychotropných látok. V tejto súvislosti tiež poukázala na to, že súd prvej inštancie v konaní nepristupoval k otcovi rovnako ako k matke, neposudzoval jeho kriminálnu minulosť, nepreskúmal tvrdenia matky o týraní otcom, neprihliadal na tvrdenia, že otec bol vyšetrovaný orgánmi NAKA v súvislosti s dílovaním drog, ani na dôkaz zo spisu, kde svedok E. spomína minulosť otca, pre ktorého svojho času podpálil dve autá, pričom ide o jeden z dôkazov, ktorý našla na stole v byte, keď ešte spolu žili. V neposlednom rade tiež poukázala na to, že súd prvej inštancie neskúmal za akých okolností opustila spoločnú domácnosť v septembri 2020. Mala za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní pochybil, keď maloletého zveril do osobnej starostlivosti otca (v rozsahu celkom 20 dní z 28) a matke určil čas starostlivosti o dieťa v rozsahu celkom 8 dní (z 28 dní), napriek tomu, že na to nie sú splnené žiadne podmienky, aby dieťa bolo odlúčené od matky na tak dlhý čas. Súd prvej inštancie v odôvodnení nezobral do úvahy vek dieťaťa, jeho potreby vo vzťahu k matke, pričom z dôkazov selektívne uvádzal skutočnosti, ktoré sú najmä v neprospech matky, napriek tomu, že matka väčšinu z tvrdení vyvrátila a doložila dôkazmi.

11.

V závere svojho odvolania uviedla, že v rozsudku súdu prvej inštancie absentuje náležité odôvodnenie, resp. vysporiadanie sa s podstatnými tvrdeniami a dôkazmi prezentovanými ňou. V tejto súvislosti poukázala na to, že povinnosť súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia vyplýva okrem iného aj z ustálenej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03), podľa ktorej súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. V nadväznosti na tieto skutočnosti považovala za nevyhnutné uviesť, že absencia riadneho odôvodnenia rozsudku (vrátane nevysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami a dôkazmi prezentovanými matkou) má za následok nepreskúmateľnosť rozsudku.

12.

K odvolaniu matky sa vyjadrila Okresná prokuratúra Bratislava V, ktorá ho považuje za nedôvodné a žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správne. Prvoinštančné rozhodnutie považovala za riadne odôvodnené, vychádzajúce z náležité zisteného skutkového stavu, ktorého zistenie bolo pre účely tohto konania zabezpečené vykonaním dostatočného dokazovania potrebného na zistenie rozhodujúcich skutočností. Pokiaľ ide o nevyhodnotenie a nepreskúmanie dôkazov vo vzťahu k možnému týraniu matky otcom, uviedla, že obaja rodičia vo svojich podaniach uvádzali agresívne správanie voči druhému rodičovi, matka na preukázanie svojich tvrdení doložila do spisu aj fotodokumentáciu, z ktorej však nie je zrejmé ani len dátum vyhotovenia fotografie. Vzhľadom aj na časový odstup od deklarovaneho násillia otca voči matke, ani prípadné nariadené znalecké dokazovanie zamerané na rodičovské kompetencie by nemohlo nahradiť rozhodnutie súdu v trestnom konaní, resp. znalecký posudok znalca z odboru klinickej psychológie vykonaný v trestnom konaní na účely preskúmania, či žena bola alebo nebola týraná. V tejto súvislosti bolo zo strany prokurátora konštatované, že matka síce uviedla, že sa hanbila ísť na políciu, no zároveň tieto pre ňu tak závažné skutočnosti oznámila v konaní pred súdom, kde však tieto skutočnosti objektívne nie je možné preveriť a tým pádom na ne ani v ďalšom konaní prihliadať. K námietke, že súd prvej inštancie sa úpravou výkonu rodičovských práv a povinností formou striedavej osobnej starostlivosti nezaoberal, uviedol, že priestor na uzatvorenie dohody bol dostatočný, avšak k jej uzavretiu nedošlo. Základným predpokladom pre možnosť vzniku striedavej osobnej starostlivosti je najmä dohoda a spolupráca rodičov maloletého dieťaťa, t.j. že rodičia preukážu, že potreby dieťaťa sú pre nich prvoradé a svoje osobné vzťahové problémy či už z minulosti, alebo prítomnosti neprenášajú do ich vzťahu s maloletým dieťaťom, a teda že striedavá starostlivosť zaistí potreby dieťaťa lepšie ako výlučná starostlivosť. Ak sú medzi rodičmi konfrontačné a opozičné vzťahy, zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti nie je v jeho záujme. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti oboch rodičov, a ak to nie

je možné, potom u toho rodiča, ktorý má k zvereniu lepšie predpoklady, okrem iného uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom (III. ÚS ČR 1206/09). V danom prípade mal za to, že podmienky na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti splnené nie sú, to aj s ohľadom na skutočnosť, že rodičia bývajú v iných mestách, dokonca v iných štátoch. V závere svojho vyjadrenia Okresná prokuratúra poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8CoP/306/2018, v zmysle ktorého „pre akékoľvek rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, je podstatným posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, pričom nejde o otázku skutkovú, ale o právne posúdenie veci a rovnako zdôraznila, že záujem dieťaťa nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich výchovného pôsobenia, teda s ich predstavou o výkone rodičovských práv a povinností. Účelom konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté dieťa je čo najrýchlejšia efektívna ochrana záujmov maloletého dieťaťa, ktorým je aj nastolenie určitého režimu výkonu rodičovských práv a povinností k dieťaťu. Rozhodnutím súdu sa eliminuje eventuálny škodlivý dopad z hľadiska osobnostnej a morálnej ujmy na strane maloletého dieťaťa, v dôsledku ukončenia dlhodobého dohadovania, osočovania a neúcty medzi rodičmi, t.j. aby sa vylúčil faktor traumatizujúceho prežívania na strane maloletého dieťaťa.

13.

K odvolaniu matky sa vyjadrila aj právna zástupkyňa otca, ktorá žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Mala za to, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci a overil si jednotlivé tvrdenia rodičov. Tieto tvrdenia skúmal, hodnotil a porovnával vo všetkých súvislostiach a vyhodnocoval, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady na výchovu dieťaťa. Ďalej bolo poukázané na to, že v súčasnosti je maloletý u otca spokojný a pokojný, pričom u otca má vytvorené všetky podmienky na výchovu a výživu a sú uspokojované všetky jeho potreby. S matkou sa stretáva pravidelne a možno konštatovať, že intenzita stretnutí nemá na jeho psychiku žiaden negatívny dopad, pričom otec podporuje a umožňuje stretnutia s matkou a jej rodinou aj nad rámec určeného styku, a preto nie je obava, že by sa väzby maloletého, matky a jej rodiny prerušili alebo znehodnotili.

14.

Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhnuté dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

Podľa § 28 ods. 1 písm. a) a § 28 ods. 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. 9 14 CoP/78/2023 14 CoP/79/2023

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

15.

Rodičovské práva majú v zmysle Zákona o rodine obaja rodičia v rovnakom rozsahu. Ich obsahom je predovšetkým právo vychovávať a starať sa o svoje maloleté deti. Separácia rodičov so sebou vždy prináša nutnosť riešiť vhodný model starostlivosti o deti tak, aby bolo rešpektované právo dieťaťa byť vychovávané oboma rodičmi.

16.

V otázke rozhodovania o zverení maloletých detí do starostlivosti rodičov, resp. jedného z nich platí zásada najlepšieho záujmu dieťaťa v zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, pričom podľa Výboru OSN pre práva dieťaťa je „koncept najlepšieho záujmu dieťaťa flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôsobený a definovaný individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa dieťa, či deti, ktorých sa vec týka, nachádzajú, pričom pozornosť by mala byť venovaná ich osobným pomerom, situácii a potrebám. V rámci individuálnych rozhodnutí musí byť najlepší záujem dieťaťa hodnotený a stanovený vo svetle špecifických okolností konkrétneho dieťaťa.“ (Nález ústavného súdu ČR zo dňa 30.05.2014, sp. zn. I. ÚS 1506/13).

17.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu súdu prvej, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 62 CMP a § 365 ods. 1 písm. h) CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. 10 14 CoP/78/2023 14 CoP/79/2023

18.

Predmetom konania na súde prvej inštancie je návrh otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, keďže rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a na tejto úprave sa nevedia dohodnúť. Z obsahu spisu je zrejmé, že obaja rodičia v priebehu konania navrhovali striedavú osobnú starostlivosť (ďalej len SOS) vo vzťahu k maloletému, avšak súd prvej inštancie sa touto možnosťou vôbec nezaoberal. Matka maloletého vyjadrila v priebehu konania súhlas s návrhom otca na SOS z júna 2021 s tým, že žiadala niektoré podmienky, za akých by sa SOS realizovala, zakomponovať do

prípadnej dohody. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné k veci uviesť, že ak so striedavou starostlivosťou súhlasí, resp. ju navrhuje aspoň jeden z rodičov, súd musí skúmať, či je SOS v záujme maloletého dieťaťa, a ak zistí, že je v záujme dieťaťa, súd nariadi SOS i proti vôli rodiča, ktorý žiada priznať starostlivosť výlučne pre seba. Na druhej strane je tiež potrebné uviesť, že striedavá starostlivosť by mala byť prioritou len za predpokladu, že sú splnené všetky zákonné podmienky.

19.

Ustanovenie § 24 ods. 3 Zákona o rodine pritom súdu stanovuje, aby vždy skúmal, či striedavá osobná starostlivosť o dieťa bude v jeho záujme, či by nedošlo k citovej ujme dieťaťa, či by rozvoj dieťaťa bol úplný, najmä zo stránky citovej, rozumovej a mravnej, pokiaľ by dieťaťu nebola umožnená striedavá starostlivosť. Súd sa musí vždy zamerať iba na potreby dieťaťa a na to, či tieto potreby dieťaťa budú striedavou osobnou starostlivosťou naplnené. Právna teória uvádza, že v zmysle § 24 ods. 3 Zákona o rodine záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Pre rozhodnutie súdu je tiež potrebné, aby poznal aj názor dieťaťa, ak je schopné vzhľadom na svoj vek a celkovú rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor a prihliadol naň. Dôležitým predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení do striedavej osobnej starostlivosti je i vysoká miera schopnosti dohody rodičov, nevyhnutnosť spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov.

20.

Prvým zákonným kritériom striedavej osobnej starostlivosti je, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať. Nespôsobilosť rodiča dieťa vychovávať je daná najmä jeho zdravotným stavom, fyzickým alebo psychickým, nevhodnou kvalitou jeho výchovného prostredia, neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím v domácnosti rodiča a pod. Druhým takýmto kritériom je, že obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem. Nemožno nariadiť striedavú osobnú starostlivosť v prípade, ak o ňu nemajú záujem obidvaja rodičia, teda proti vôli rodiča, ktorý sa o dieťa osobne starať nechce a žiada len právo styku s dieťaťom, nanútenie osobnej starostlivosti nemôže byť na prospech dieťaťu. Zákon o rodine vyslovene však pripúšťa možnosť, že súd nariadi striedavú starostlivosť i proti vôli jedného z rodičov. Tretím kritériom je, že striedavá starostlivosť je v záujme dieťaťa. Medzi dôležité kritériá posudzovania záujmu maloletého dieťaťa patria predovšetkým: 1. citové väzby dieťaťa, 2. vývinové potreby, 3. stabilita budúceho výchovného prostredia, 4. schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Podľa § 24 ods. 5 14CoP/130/2023 18 Zákona o rodine je záujmom dieťaťa v tomto ohľade najmä právo maloletého na zachovanie jeho vzťahu k obojmu rodičom. Súd musí dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Je potrebné každému z rodičov poskytnúť dostatok vlastného priestoru na výchovné pôsobenie na dieťa. Typickými prípadmi rodičov, ktorí nie sú vhodní na striedavú starostlivosť sú rodičia, ktorí pôsobia na osobnosť dieťaťa alebo na jeho výchovu negatívne. Vnášajú do výchovy dieťaťa nestabilitu, majú správne výchovné pôsobenie druhého rodiča, vytvárajú tlak na psychiku dieťaťa, podporujú v dieťati nesprávne návyky a pod. Striedavá starostlivosť tiež nie je vhodným riešením v prípade, ak nevyhovuje osobnosti dieťaťa. Štvrtým kritériom je, že takto budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. V danom prípade je potrebné sledovať motív každého rodiča, pre ktorý chce realizovať osobnú starostlivosť. Dieťa by sa nemalo stať rukojemníkom svojich rodičov v ich vzájomnej nenávisti. Rodičia by mali byť schopní spolupracovať aspoň v nevyhnutnej miere pri zaistovaní potrieb dieťaťa a nevytvárať pre dieťa hostilné prostredie. Počas konania sa súd musí pokúsiť o odstránenie negatívnych vplyvov a sledovať účinnosť prijatých opatrení. V prípade splnenia všetkých špecifikovaných zákonných podmienok kumulatívne by striedavá starostlivosť mala v praxi predstavovať po rozpade partnerského vzťahu rodičov jednu z najpodstatnejších alternatív riešenia pre deti, práve z pohľadu vyššie zákonmi a medzinárodnými dohovormi citovanými ustanoveniami o najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je potrebné vždy primárne sledovať.

21.

V predmetnej veci zo strany prvoinštančného súdu nedošlo vôbec k posudzovaniu vyššie uvádzaných podmienok za akých by SOS prichádzala do úvahy, čo v podstate prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí aj priznal. Taktiež možno konštatovať, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o forme osobnej starostlivosti o maloletého nevychádzal zo základnej zásady, týkajúcej sa rozhodovania vo

veciach maloletých detí, ktorou je sledovanie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Tento princíp je zakotvený nielen v čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (v zmysle ktorého pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa), ale vyplýva tiež z čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (podľa ktorého záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi). Aj podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a/ úroveň starostlivosti o dieťa, b/ bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c/ ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d/ okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e/ ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f/ podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g/ názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h/ podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i/ využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

22.

V zmysle citovaných ustanovení sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp.zn. 5 Cdo 492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57- 59).

23.

Vzhľadom k vyššie uvedeným zisteniam odvolací súd konštatuje, že závery súdu prvej inštancie o tom, že aktuálne je pre maloletého stabilnejšie výchovné prostredie u otca sú predčasné. Zo strany súdu prvej inštancie vôbec nebolo prihliadané na to, že maloletý počas celého konania bol v prevažnej miere v starostlivosti matky, ktorá sa o neho riadne starala. Tieto skutočnosti vyplývajú jednak zo správ zo škôlky ako aj zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 11.3.2021, v ktorej bolo konštatované, že medzi matkou a dieťaťom je zdravý a láskyplný vzťah, matka sa synovi venuje a na matku je citovo naviazaný. Na tieto zistenia prvoinštančný súd neprihliadal, náležitým spôsobom ich nevyhodnotil, ale len konštatoval, že nateraz má na výchovu maloletého vytvorené lepšie podmienky otec bez toho, že by bol tento záver odôvodnený. Taktiež je treba uviesť, že už v uznesení Krajského súdu v Bratislave č.k. 20 Co/187/2020-70 zo dňa 2.11.2020 (prvostupňovým súdom nariadené neodkladné opatrenie bolo týmto uznesením odvolacieho súdu zmenené a návrh otca bol zamietnutý) bolo konštatované, že matka dôkazmi tvrdenia otca vyvrátila, pričom bola to práve ona, ktorá podložila svoje tvrdenia (týranie) aj písomnými dôkazmi, so záverom, aby tieto skutočnosti boli preskúmané súdom prvej inštancie, k čomu však nedošlo. V tejto súvislosti odvolací súd tiež dodáva, že jednotlivé zistenia boli zo strany prvoinštančného súdu vyhodnocované iba v prospech otca, napriek tomu, že súčasťou spisového materiálu boli viaceré listinné doklady a správy, ktoré konštatovali, že matka má s maloletým vytvorený láskyplný a zdravý vzťah a dieťa je na ňu citovo naviazané. Kolízny opatrovník skonštatoval, že na strane matky sú vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletého a jeho rovnomerného všestranného psychického, fyzického a sociálneho vývinu. Znamená to, že súd prvej inštancie nevyhodnotil správne najlepší záujem dieťaťa z dokazovania, ktoré bolo doposiaľ vykonané, a to napriek nespochybniteľnej starostlivosti matky o maloletého, čo možno konštatovať aj v súvislosti s výrokom prvoinštančného súdu týkajúceho sa rozsahy úpravy styku matky s maloletým, keď došlo k jeho zúženiu z 23 dní na 8 dní za obdobie štyroch týždňov..., čo je v rozpore ust. § 24 ods. 5 Zákona o rodine.

24.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Je potrebné konštatovať, že vec sa dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na neurčitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania). 13 14 CoP/78/2023 14 CoP/79/2023

25.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, nevykonania navrhnutých dôkazov, pričom tento nedostatok nie je možné odstrániť v konaní pred odvolacím súdom, a podľa § 62 ods. 1 CMP pre nedostatočne zistený skutkový stav veci.

26.

Po vrátení veci tak povinnosťou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní, s poukazom na vyššie uvedené dôvody, posúdiť návrhy rodičov, vykonať dokazovanie smerujúce k zisteniu aké výchovné prostredie je pre maloletého najvhodnejšie, či sú v danom prípade splnené zákonné podmienky na zverenie maloletého do SOS oboch rodičov, alebo ktorý z rodičov je vzhľadom na záujem dieťaťa, väčšmi spôsobilý na výkon osobnej starostlivosti o maloletého, resp. zverením komu by boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky pre vývoj dieťaťa a u koho sú lepšie predpoklady na výkon prípadnej osobnej starostlivosti. Pre uvedený záver musí mať súd prvej inštancie spoľahlivý podklad získaný vykonaním a zhodnotením vykonaného dokazovania. Ak dospeje k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre zverenie maloletého dieťaťa len jednému z rodičov, vykoná dokazovanie ohľadom rozsahu úpravy styku druhého rodiča s maloletým. V prípade, že by súd prvej inštancie bude mať pochybnosti komu z rodičov zveriť maloletého do jeho starostlivosti, tak by bolo dôvodné vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru detskej psychiatrie za účelom posúdenia vhodnosti výchovného prostredia, a teda zistenia, či je v záujme maloletého, aby bol zverený do SOS oboch rodičov alebo do starostlivosti len jedného z rodičov.

27.

Zároveň súd prvej inštancie komplexne vyhodnotí pomery rodičov a maloletého dieťaťa, zistí ich príjmy, ale aj výdavky rodičov a maloletého. V zmysle vyšetrovacej zásady vzťahujúcej sa na mimosporové konania je potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov, preukázaním ich pravidelných a nepravidelných príjmov ich výsluchom, aktualizáciou príjmov oboch rodičov, získaním správ od zamestnávateľov, prípadne iných subjektov, bližšie skúmať potreby maloletého dieťaťa. Okrem príjmov a výdavkov, majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnutelným veciam vyššej hodnoty, peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami.

28.

Súd prvej inštancie vo veci rozhodne po zistení skutočného stavu v čase svojho rozhodnutia, na základe vykonania na vec vzťahujúceho sa dokazovania v súlade s § 188 o § 195 a nasl. CSP a § 204 CSP a súčasne umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Pri vyhodnotení výsledkov dokazovania, so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty matky, tieto posúdi z hľadiska na ne vzťahujúcich sa zákonných ustanovení. Svoje nové rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické a presvedčivé.

29.

V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o trovách prvoinštančného konania a v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania. 14 14 CoP/78/2023 14 CoP/79/2023

30.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).